



חק לישראל – פרשת במדבר יום ג'

תורה – במדבר פרק א'

- (יא) לְבַנְיָמוּן אֲבִירֹן בֶּן גְּדֵעֲנִי: (יא) לְבַנְיָמוּן אֲבִירֹן בֶּן גְּדֵעֲנִי: (יא) לְבַנְיָמוּן אֲבִירֹן בֶּן גְּדֵעֲנִי:
 (יב) לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי: (יב) לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי: (יב) לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי:
 (יג) לְאֲשֵׁר פְּגַעִיאל בֶּן עֶכְרֹן: (יג) לְאֲשֵׁר פְּגַעִיאל בֶּן עֶכְרֹן: (יג) לְאֲשֵׁר פְּגַעִיאל בֶּן עֶכְרֹן:
 (יד) לְגֵד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל: (יד) לְגֵד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל: (יד) לְגֵד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:
 (טו) לְנַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן עֵינָן: (טו) לְנַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן עֵינָן: (טו) לְנַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן עֵינָן:

נביא – הושע פרק לב' יא'-טו'

- (יא) לָכֵן אָשׁוּב וְלִקְחָתִי דְגָנִי בְּעֵתוֹ וְתִירוֹשֵׁי בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צִמְרֵי וּפְשָׁתַי
 לְכִסּוֹת אֶת עֵרוֹתָהּ: (יא) בְּכֵן יִתּוּב מִימְרֵי לְמִטַּל עֲבוּרָא בְּעֵדן אֹודְרִיָּה וְחִמְרָא בְּעֵדן מַעְצֵרְתִּיָּה
 וְאֶצִּיל כִּסּוֹת מִיֵּלָא וּבּוּץ דִּיהֲבִית לָהּ לְכִסָּאָה יֵת קִלְנָה:
 (יב) וְעֵתָה אֲגַלָּה אֶת נִבְלָתָהּ לְעֵינַי מֵאַהֲבִיָּה וְאִישׁ לֹא יִצְלָנָה מִיָּדִי: (יב) וְכַעֲנ
 אֲגַלִּי יֵת קִלְנָה לְעֵינַי עַמְמִיָּא רַחֲמֵהָא וְאִנְשׁ לֹא יִשִּׁיזְבִּינָה מִן יָדִי:
 (יג) וְהִשְׁבַּתִּי כָּל מְשׁוֹשָׁה חֲגָה חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָּהּ וְכָל מוֹעֲדָהּ: (יג) וְאֲבַטֵּל כָּל חֲדוֹתֶיהָ
 חֲגָהָא יִרְחָהָא וְשִׁבְתָּהָא וְכָל מוֹעֲדָהָא:
 (יד) וְהִשְׁמַתִּי גִפְנָהּ וְתִאֲנַתָּהּ אֲשֶׁר אֲמַרְהָ אֲתַנְּהָ הִמָּה לִּי אֲשֶׁר נָתַנּוּ לִּי מֵאַהֲבִי
 וְשִׁמְתִּים לִיעֵר וְאֲכַלְתֶּם חֵית הַשָּׂדֶה: (יד) וְאֶצְדִּי פְרִי גּוֹפְנָה וְתִינָה דְהוֹת אֲמַרְהָ יִקָּר אִינּוֹן לִי
 דִּיהֲבוּ לִי עַמְמִיָּא רַחֲמֵי וְאִשׁוּינּוֹן לְחֹרְשָׁא וְתַכְלִינּוֹן חֵית בְּרָא:
 (טו) וּפְקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְטִיר לָהֶם וְתַעַד נִזְמָה וְחֻלִּיתָהּ
 וְתִלְךָ אַחֲרַי מֵאַהֲבִיָּה וְאֶתִּי שְׂכָחָה נְאֻם יְהוָה: (טו) וְאֶסְעֵר עֲלָהּ יֵת יוֹמִיָּא דְהוֹת פִּלְחָא
 לְטַעוֹתָא דְמִסְקָא לְהוֹן בּוֹסְמִין וְהוֹת דְמִיָּא לְאֲתַתָּא דְשִׁבְקַת יֵת בַּעֲלָהּ וְאֲתַקִּינַת בְּקִדְשָׁהָא וּבַחֲלִיטַת
 מִרְגְּלִיתָהָא וְטַעִית בְּתַר רַחֲמֵהָא כֵּן כְּנִישַׁת יִשְׂרָאֵל רַחֲמֵי לְמַפְלַח לְטַעוֹתָא וּפּוֹלְחָנִי שִׁבְקַת אֲמַר יי':

רש"י

- (יא) זַעֲתוֹ – זַעֲת גַּמַּר זִישׁוּל הַפִּירוֹת. וְהִלְחִי – מִמְנָה. לְמַרְי וּפְשָׁתִי – אֶשֶׁר הִיָּה לְכִסּוֹת אֶת עֵרוֹתָהּ, כָּל הַלְלָה שְׂזַמְקֵרָא לְשׁוֹן תְּרוּמָה וְהַפְרָשָׁה הוּא וּמוֹכִיחַ עֲלֵיו וְיֵאלֵךְ אֵלֶיהֶם אֶת מַקְנֵה אֲזִיכָם (זִרְאִשִׁית לֹא) כִּי כָּל הַעוֹשֵׁר אֶשֶׁר הִצִּיל (זִרְאִשִׁית לֹא):
 (יב) וְאִישׁ לֹא יִצְלָנָה מִיָּדִי – אֶף זְכוֹת אֲזוֹתָם תִּמָּה:
- (יג) וְהִשְׁמַתִּי גִפְנָהּ – לְשׁוֹן שְׂמִמָּה. אֲתַנְּהָ – כִּמּוֹ אֲתַנְּנִי וְשִׁמְתִּים לִיעֵר – שְׂחִיחוֹת מֵהַלְכוֹת שֶׁסּוֹ וְאוֹכְלוֹת הַפִּירוֹת:
 (טו) וּפְקַדְתִּי עָלֶיהָ – שָׂכַר פּוֹרְעֵנוֹת. יְמֵי הַזְּעָלִים אֶשֶׁר תִּקְטִיר – תִּמְיֵד לְהַסּוֹ וְלִי הוּוּהּ הוּא. וְתַעַד נִזְמָה וְחֻלִּיתָהּ – לְשׁוֹן עֲדֵי כְּזוֹנָה הַמַּתְקַשְׁטָה לְקִרְאָת נוֹאֲפִים. וְחֻלִּיתָהּ – זְלִי עֲרִבִי הוּא קִישׁוֹט:



חק לישראל – פרשת במדבר יום ג'

כתובים – משלי פרק ל' יח'–כב'

(יח) שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבַּע (וְאַרְבַּעַה) לֹא יִדְעֵתִים: (יח) תלת אינון דגניזן מני וארבע דלא ידעית אינון:
 (יט) דֶּרֶךְ הַנְּשֹׂר בְּשָׁמַיִם דֶּרֶךְ נָחַשׁ עָלַי צוּר דֶּרֶךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם וְדֶרֶךְ גְּבֵר בְּעֵלְמָה: (יט) ארחא דנשרא בשמיא ואורחיה דחויא על שועא ואורחא דאלפא בלבי דימא וארחא דגברא בעולמתא:
 (כ) בֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְאָפֶת אַכְלָה וּמִחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן: (כ) היכנא ארחא דאתתא גירתא אכלא ומכפרה פומה ואמרה לא עבדית מדעם דעתא:
 (כא) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא תוּכַל שִׁאֵת: (כא) תחות תלת רוגזא ארעא ותחות ארבע לא יכלא למסברא:
 (כב) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבֵל כִּי יִשְׁבַע לָחֶם: (כב) תחות עבדא כד נמלוך וטפשא דישבוע לחמא:

רש"י

(יח) נפלאו ממני – נכחו משחלפו מעיני ואיני יודע להיכן הלכו שממהרין להסתיר מן העין:
 (כ) ומחתה – כופה פיה למטה כדכתיב כאשר ימחה הללחת מחה והפך על פניה, אכלה, לשון נקיה דזכר הכתוב:

משנה – גיטין פרק א'

(א) הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, צָרִיף שִׁיאֲמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, אִף הַמְּבִיא מִן הַיָּם וּמִן הַחֲגָר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אֶפְלוּ מִכַּפֵּר לַיָּדַיִם לְלוֹד. וְחֻכְמַיִם אֲמָרִים, אֵינוֹ צָרִיף שִׁיאֲמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתָּם אֲלֵא הַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם וְהַמּוֹלִיף. וְהַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם לְמְדִינַת הַיָּם, צָרִיף שִׁיאֲמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, אֶפְלוּ מִהַגְּמוּנִיא לְהַגְּמוּנִיא:
 רע"ב – (א) המביא גט ממדינת הים – כל חוזה לארץ קרי מדינת הים: כריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם – אית דאמרי טעמא, לפי שאין בני מדינת הים בני תורה, ואין יודעין שצריך לכתוב הגט לשם האשה. הלכך אומר השליח בפני נכתב ובפני נחתם, וממילא שילינן ליה אם נכתב לשמה, והוא אומר אין. ואית דאמרי טעמא, לפי שאין שירות מלוות מסס לכאן, שאם יבא הבעל ויערער לומר
 (ב) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִרְקָם לְמִזְרָח וּרְקָם בְּמִזְרָח, מֵאֲשַׁקְלוֹן לְדָרוֹם וְאֲשַׁקְלוֹן בְּדָרוֹם, מֵעֵבֹ לְצִפּוֹן וְעֵבֹ בְּצִפּוֹן. רַבִּי מֵאִיר אָמַר, עֵבֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין:



חק לישראל – פרשת במדבר יום ג'

נדונה כמזרח העולם ולא כארץ ישראל:

רע"ב – (3) מרקס למזרח – מרקס עד סוף העולם למזרחו קרוי חו"ל, ורקס עכמה

(ג) המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אם יש עליו עוררים, יתקיים בחותמיו. המביא גט ממדינת הים ואינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אם יש עליו עדים, יתקיים בחותמיו:

צפני נכתב וצפני נחתם. ואם חתימת העדים ניכרת במקום נתינת הגט ונתקיים הגט בחותמיו, אין צורך לומר צפ"נ וצפ"נ: ואינו יכול לומר – כגון שנתנו לה כשהוא פקח ולא הספיק לומר צפני נכתב וצפני נחתם עד שנתחשק:

רע"ב – (ג) ואם יש עליו עוררים – שהבעל מערער שהוא מזויף: יתקיים בחותמיו – אם יעידו העדים על חתימת ידיהם, או עדים אחרים יכירו חתימתם, כשר. ובזמן הזה, המציא גט בין בא"י בין בחו"ל צריך ליתנו לה צפני שנים וצריך לומר

(ד) אחד גטי נשים ואחד שחרורי עבדים, שוה למוליך ולמביא. וזו אחד מן הדרךים ששווה גטי נשים לשחרורי עבדים:

רע"ב – (7) שוין למוליך ולמביא – לומר צפ"נ וצפ"נ:

(ה) כל גט שיש עליו עד בותי, פסול, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמלא לכתב עותנאי גט אשה והיו עדי עדי בותים, והכשיר. כל השטרות העולים בערכאות של גוים, אף על פי שחותמיהם גוים, כשרים, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. רבי שמעון אומר, אף אלו כשרין, לא הזכירו אלא בזמן שנעשו בהדיוט:

והוא שידענו בלותו שופט וצאותם עדים ללא מקבלי שוחד. ודוקא בשטרי הלוואות ושטרי מקח וממכר שהעדים ראו בנתינת הממון. אבל שטרי הודלות וגוטי נשים, וכל דבר שהוא מעשה ז"ד בערכאות שלהם, הכל פסול: ר"ש אומר כשרים – לא הוזכרו בבית המדרש להפסול: אלא בזמן שנעשו בהדיוט – ע"י גוים הדיוטות שאינם דיינים. ואין הלכה כר"ש:

רע"ב – (ה) חוץ מגטי נשים – שאם יש עליו עד כותי אחד, כשר. אבל שניהם כותים, פוסל ת"ק אפילו בגיטי נשים. ורבן (שמעון בן) גמליאל עשה מעשה והכשיר אפילו כששניהם כותים. והאידנא דגזרו על הכותים שיהיו כגוים לכל דבריהם, לא שנא שאר שטרות ול"ש גיטי נשים אפילו עד אחד כותי פסול: בערכאות של גוים – שהעידו העדים עדותם לפני השופט במקום מושב משפטיהם.

(ו) האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי, אם רצה לחזור בשניהן, יחזור, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים, בגטי נשים אבל לא בשחרורי עבדים, לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. שאם רצה שלא לזון את עבדו, רשאי. ושלא לזון את אשתו, אינו רשאי. אמר להם, והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה בשם שהוא פוסל את אשתו. אמרו לו, מפני שהוא קנינו. האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת, לא יתנו לאחד מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת, יתנו לאחד מיתה:



חק לישראל – פרשת במדבר יום ג'

אלא מפני שהוא קנינו של כהן, מידי דהוה אבהמתו של כהן שאוכלת זכרשני תרומה, ולאו משום מעליותא היא, הלכך כי משחרר ליה אע"פ שפסקידו מלאכול בתרומה אין זו חובה לעבד: לא יתנו לאחר מיתה – דגיטא לא הוי עד למטי לידה וכי מטי לידה הא מית ואין גט לאחר מיתה. ושטר שחרור נמי כי מטא לידה הא מית ופקע רשותיה מיניה: יתנו לאחר מיתה – ואע"ג דלא אמר מנה זה, דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו:

רע"ב – (ו) ראה לחזור בשניהן – קודם שיגיע ליד האשה והעבד: יחזור – ואין השליח יכול לזכות בהם לזכרון, לחוב הוא להן, שמאבדין מזונותיהן; וחכמים אומרים בגטי נשים – יכול לחזור: אבל לא בשחרורי עבדים – והלכה כחכמים: שאם יראה שלא לזון את עבדו ראשי – הלכך כי משחרר ליה לא מפסיד ליה מזוני. אבל שלא לזון את אשתו אינו ראשי, הלכך כי מגרש לה מפסיד לה מזוני: מפני שהוא קנינו – כלומר הא הוא אכיל בתרומה כשהוא עבד כהן אינו

גמרא – גיטין דף ו' ע"ב

אמר רב חסדא לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי פילגש בגבעה הטיל עליה בעלה אימה יתירה והפילה כמה רבבות מישראל אמר רב יהודה אמר רב כל המטיל אימה יתירה בתוך ביתו סוף הוא בא לידי שלש עבירות גילוי עריות ושפיכות דמים וחילול שבת אמר רבה בר בר חנה הא דאמרי רבנן שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר צריך למימדינהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיניה אמר רב אשי אנא לא שמיעא לי הא דרבה בר בר חנה וקיימתיה מסברא אמר רבי אבהו לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו והאכילוהו דבר גדול ומנו רבי חנינא בן גמליאל האכילוהו סלקא דעתך השתא בהמתן של צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם צדיקים עצמן לא כל שכן אלא בקשו להאכילו דבר גדול ומאי ניהו אבר מן החי שלח ליה מר עוקבא לרבי אלעזר בני אדם העומדים עלי ובידי למסרם למלכות מהו שרטט וכתב ליה אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי אף על פי שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום שלח ליה קא מצערי לי טובא ולא מצינא דאיקום בהו שלח ליה דום לה' והתחולל לו דום לה' והוא יפילם לך חללים חללים השכם והערב עליהן לבית המדרש והן כלין מאיליהן הדבר יצא מפי ר"א ונתנוהו לגניבא בקולר:

רש"י על הגמרא

שכוחת מפניו ונופלת בלחת הפחתים או בגשר: וחילול שבת – פעמים שמלקת נר או מצלת משחסיכה מפני אימתו והוא אינו

גילוי עריות – כשמגיע זמן טבילתה צעת כינה והיא יראה לומר לא טבילתי ומשמתו נדה: שפיכות דמים – כי הכא או פעמים



חק לישראל – פרשת במדבר יום ג'

תחתיו שלח יצין; העומדים עלי – לחרף ולגדף; ובידי למוסרן – כח בידי להלשין עליהן; לנגדי – מריבני ומקניטני; גניבא – היה חולק עליו; קולר – שלשלת של צרזל שנותנין עס המוכתזים למלכות להריגה:

יודע: עשרתם – פירות שנאכל למחר: עירובי חלירות: בהמתן של לדיקים – בהכל שוחטין (חולין דף ה): אבר מן החי – שנאבר מהם אבר מן השחטה ומפני חימתו חתכו עבדיו אבר מן החי והביאו

זוהר – במדבר דף קיט' ע"א

אמר רבי אלעזר, בתיב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי אל אמת. האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה, חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מידי. אלא, ודאי זכאה הוא בר נש, דאזיל באורחוי דמלכא קדישא, ולא חטי קמיה תא חזי, כיון דעאל ליליא, אילנא דמותא שליט בעלמא, ואילנא דחיי אסתלק לעילא לעילא. וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלחודוי, כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. מאי טעמא. בגין דההוא אילנא גרים:

ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא. כפקדונא דבר נש, דיהיב פקדונא לאחרא, דאף על גב דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקדונא, לאו פדאי לאתאחדא ביה, הואיל ופקדונא אתמסר לגביה, ואי יסרב ביה, ודאי נבדוק אבתריה, דלאו מזדעא קדישא הוא, ולא מופני מהימנותא:

כך ההוא אילנא, בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשיהו, וכל נשמתין דבני עלמא נטיל. וכלהו טעמין טעמא דמותא, בגין דהאי אילנא דמותא הוא. ובגין דכל אינון נפשתיא, אף על גב דכלהו אתחייבו לגביה, ולא פדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש, אלא כיון דכלהו אתמסרי ליה בפקדונא, אתיב כל פקדונין למאריהון:

תא חזי, לאו פדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש. אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי. בשעתא דסליק צפרא. וכדון, כיון דהאי אתער בעלמא, כל בני עלמא חיו, ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה, ואזיל ליה. מאי טעמא חיו. בגין דההוא אילנא דחיי גרים:

ואי תימא, הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא, בעוד דאילנא דמותא שליט. אלא, ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד. מאי טעמא. בגין דכתיב, (תהלים יד) לדאות היש משפיל דורש את אלהים. ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש, דיימא, אלמלי שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא. אמר רבי יהודה, האי בישראל ודאי זכאי הוא. אבל באומות



חק לישראל – פרשת בהר יום ג'

העולם דחמינא פהאי גוונא, מאי טעמא. אמר ליה ודאי שפיר הוא דקא אמרת:

פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקוב לא קבה אל ומה אעזום לא זעם יי. תא חזי, כגוונא דאית לעילא, אית לתתא. לעילא אית ימינא ואית שמאלא. לתתא ישראל ועמין. ישראל אתאחדון לימינא, בקדושא דמלכא קדישא. עמין עובדי פוכבים ומזלות לשמאלא, לסטרא דרוח מסאבא. וכלהו לתתא מפלהו דרגין דשמאלא. וכלהו דרגין אחידון דא בדא, (דף ק"ט ע"ב) עד דתליין מן רישא. וכגוונא דרישא נטיל, בההוא גוונא נטיל זנבא, דאיהי תתאה. מאי טעמא. בגין דאחיד ביה. ובגין פה, עמין עובדי פוכבים ומזלות, בההוא סטר מסאבא דלהון, הכי אתדפרו:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ו'

(ז) אע"פ שתפלת ערבית רשות לא יבא אדם ממלאכתו ויאמר אוכל מעט ואישן קמעא ואחר כך אתפלל שמא תאנוס אותו שינה ונמצא ישן כל הלילה אלא מתפלל ערבית ואח"כ אוכל ושותה או ישן ומותר להסתפר וליכנס למרחץ סמוך לשחרית מפני שלא גזרו אלא סמוך למנחה שהוא דבר המצוי שרוב העם נכנסין שם ביום אבל בשחר דבר שאינו מצוי לא גזרו בו:

(ח) מי שהיה עוסק בתלמוד תורה והגיע זמן התפלה פוסק ומתפלל ואם היתה תורתו אומנותו ואינו עושה מלאכה כלל והיה עוסק בתורה בשעת תפלתו אינו פוסק שמצות תלמוד תורה גדולה ממצות תפלה וכל העוסק בערכי רבים כעוסק בדברי תורה:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.